

Sygn. akt IV U 287/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2018 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marta Ładzińska

Protokolant: Agnieszka Zamojska

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2018 r. w Jeleniej Górze

sprawy z odwołania T. D.

przeciwko **Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) we W.**

na skutek odwołania od orzeczenia **Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) we W.** z dnia 26.09.2016 r. znak (...). (...)

w przedmiocie ustalenia stopnia niepełnosprawności

I. oddala odwołanie,

II. kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca T. D. złożył odwołanie od decyzji Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) we W. z dnia 26.09.2016 r. nr (...). (...), na podstawie której stwierdzono, że nie jest osoba niepełnosprawna. Domagał się ustalenia stopnia niepełnosprawności.

W uzasadnieniu wskazał, że orzeczeniem z dnia 19 maja 1998 r. nr (...) zaliczony został do lekkiego stopnia niepełnosprawności na stałe ze względu na trwały stopień niepełnosprawności istniejącej od urodzenia. Wnioskodawca podał, że we wniosku z dnia 17 maja 2016 r. o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oświadczył, że posiada stopień niepełnosprawności. Podstawą zaliczenia do lekkiego stopnia niepełnosprawności na stałe była wada wrodzona lewego oka, polegająca na głębokim niedowidzeniu oka, której to wady nie można usunąć operacyjnie.

Wniosek z dnia 17 maja 2016 r. dotyczył żądania ustalenia, czy stan zdrowia wnioskodawcy uległ pogorszeniu i czy wnioskodawca kwalifikuje się do zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Wg wnioskodawcy stan jego zdrowia nie poprawił się i nie rokuje popraw, a (...) nie miał podstaw faktycznych ani prawnych do wydania orzeczenia o niezaliczeniu powoda do osób niepełnosprawnych.

W odpowiedzi na odwołanie strona pozwana wniosła o jego oddalenie argumentując, że brak jest podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji, albowiem wnioskodawca prawidłowo nie został zaliczony do osób niepełnosprawnych.

Od dnia 16 czerwca 2017 r. wnioskodawca był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika (pełnomocnictwo k. 40).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. D. urodził się (...) Posiada wykształcenie w zakresie marketingu i zarządzania.

(**dowód** : bezsporne)

Orzeczeniem z dnia 19 maja 1998 r. nr (...)T. D. zaliczony został do lekkiego stopnia niepełnosprawności na stałe ze względu na trwały stopień niepełnosprawności istniejącej od urodzenia.

Wnioskiem z dnia 17 maja 2016 r. T. D. zażądał wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla celów odpowiedniego zatrudnienia.

Lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie wydawał orzeczenia o niezdolności wnioskodawcy do pracy.

(**dowód** : bezsporne, a nadto – dokumenty zawarte w aktach (...))

U T. D. rozpoznano w oku lewym bliznę w plamce żółtej po toksoplazmozie wrodzonej oraz plamkę. Występuje znaczne upośledzenie widzenia oka lewego. Ostrość wzroku w oku lewym jest znacznie upośledzona do dali i do bliży, pole widzenia z mroczkami w części centralnej i błędami z powodu braku fiksacji centralnej.

Oko prawe jest w granicach normy, ostrość wzroku w oku prawym wynosi 1,0. Ostrość wzroku w oku prawym w małej korekcji okularowej jest prawidłowa do dali i bliży, pole widzenia jest w granicach normy, ciśnienie śródgątkowe w normie.

Wnioskodawca jest osobą praktycznie jednooczną, zaadaptowaną do jednoocznosci. Nie nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia wnioskodawcy od poprzedniego orzekania.

Wnioskodawca jest zdolny do pracy, może wykonywać wszystkie prace z wyjątkiem wymagających widzenia obuocznego. Wnioskodawca jest zdolny do pracy w swoim zawodzie, gdyż jedyne prace, których nie może wykonywać, to prace wymagające obuocznosci, prace na wysokości i przy maszynach w ruchu.

Z przyczyn okulistycznych wnioskodawca nie kwalifikuje się do żadnego stopnia niepełnosprawności.

(**dowód** : dokumentacja medyczna, k –9-9v , k – 10 koperta, k – 53-56, opinia biegłego okulisty z dnia 30.01.2017 r., k. 18-19, opinia uzupełniająca biegłego okulisty z dnia 6.04.2017 r., k. 33, opinia uzupełniająca biegłego okulisty z dnia 5.07.2017 r., k. 45, opinia biegłego okulisty z dnia 20.11.2017 r., k. 64- 65)

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd oparł się na dowodach z dokumentów zawartych w aktach (...) i na dokumentacji medycznej zawartej w aktach sprawy. Żadna ze stron nie kwestionowała tych dowodów, a sąd nie znalazł podstaw, by odmówić im wiary. Sąd oparł się również na opiniach i opiniach uzupełniających biegłych okulistów, które zostaną omówione w toku rozważań.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wnioskodawca opierał swoje żądanie w przedmiocie zaliczenia go do osób niepełnosprawnych na przepisach Ustawy z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U.11.127.721).

Zgodnie z przepisem art. 4 ust. 1-4 wskazanej ustawy do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Do lekkiego stopnia

niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne. Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

W ocenie wnioskodawcy stan jego zdrowia kwalifikował go do zaliczenia do osób niepełnosprawnych.

Wnioskodawca powoływał się nadto na ochronę praw nabytych i podkreślał, że orzeczeniem z dnia 19 maja 1998 r. nr (...) zaliczony został do lekkiego stopnia niepełnosprawności na stałe ze względu na trwały stopień niepełnosprawności istniejącej od urodzenia, co czyni błędnym pozbawienie go stopnia niepełnosprawności.

Kryteria oceny niepełnosprawności określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.07.2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. Nr 139, poz. 1328). Z § 32 ust. 1 pkt. 5 i 10 wskazanego rozporządzenia wynika, że przy kwalifikowaniu do znacznego, umiarkowanego i lekkiego stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu spowodowany przez upośledzenia narządu ruchu, w tym:

- a) wady wrodzone i rozwojowe narządu ruchu,
 - b) układowe choroby tkanki łącznej w zależności od okresu choroby i stopnia wydolności czynnościowej,
 - c) zapalenie stawów z towarzyszącym zapaleniem stawów kręgosłupa w zależności od stopnia wydolności czynnościowej,
 - d) choroby zwyrodnieniowe stawów w zależności od stopnia uszkodzenia stawu,
 - e) choroby kości i chrząstek z upośledzeniem wydolności czynnościowej,
 - f) nowotwory narządu ruchu,
 - g) zmiany pourazowe w zależności od stopnia uszkodzenia i możliwości kompensacyjnych;
- choroby neurologiczne, w tym:
- a) naczyniopochodny udar mózgu przemijający, odwracalny, dokonany, prowadzący do okresowych lub trwałych deficytów neurologicznych o różnym stopniu nasilenia,
 - b) guzy centralnego układu nerwowego w zależności od typu, stopnia złośliwości, lokalizacji i powstałych deficytów neurologicznych,
 - c) pourazowa cerebriastenia i encefalopatia,
 - d) choroby zapalne ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego prowadzące do trwałych deficytów neurologicznych,
 - e) choroby układu pozapiramidowego w zależności od stwierdzanych objawów neurologicznych,
 - f) choroby rdzenia kręgowego,
 - g) uszkodzenia nerwów czaszkowych i obwodowych o różnej etiologii.

Kryteria orzecznicze w okulistyce przewidują, że częściowa niezdolność do pracy – lekki stopień niepełnosprawności - obejmuje osoby, u których stwierdza się ostrość wzroku po korekcji w oku lepszym nie przekraczającą 0,25-0,3 lub jednooczną lub praktyczną jednooczną u osób, u których widzenie obuoczne jest zawodowo niezbędne lub obuoczną bezsoczewkowość.

Ocena stanu zdrowia wnioskodawcy wymagała wiadomości specjalnych, dlatego też Sąd zasięgnął opinii biegłych okulistów. Na podstawie wydanych w niniejszej sprawie opinii Sąd ustalił, że wnioskodawca nie może zostać zakwalifikowany do żadnego stopnia niepełnosprawności. Jak wskazała biegła (k. 64v) nie nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia od poprzedniego orzekania. Nie wykazano również, że stan zdrowia wnioskodawcy się polepszył. Zmiana orzeczenia o niepełnosprawności wynika ze zmian w aktualnie obowiązujących przepisach dotyczących orzekania o niepełnosprawności, tj. zmian kryteriów orzeczniczych, które wyżej zacytowano.

Jak już wskazano, Sąd dał wiarę opiniom biegłych w całości. Opinia biegłego podlega - jak inne dowody - ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz odróżniają ją szczególne kryteria oceny, to jest zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Nie podlega ona zatem weryfikacji w takich kryteriach, jak dowód na stwierdzenie faktów. Jednocześnie, przy ocenie biegłych lekarzy sąd nie może zająć stanowiska odmiennego, niż wyrażone w tej opinii, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego (tak: wyrok SN z 1987.10.13, II URN 228/87, (...)). Z istoty i celu dowodu z opinii biegłego wynika przy tym, że jeśli rozstrzygnięcie sprawy wymaga wiadomości specjalnych, dowód z opinii biegłych jest konieczny. W takim wypadku Sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeżeli jest ona prawidłowa i jeżeli odmiennie ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym. W niniejszej sprawie Sąd nie dopatrzył się przesłanek podważających prawidłowość wydanych opinii. Wnioskodawca składał merytoryczne zastrzeżenia do wydanych opinii, a biegli sporządzali opinie uzupełniające, wyjaśniając swoje wnioski w sposób pełny i logiczny.

Z opinii biegłych wynika natomiast, że wnioskodawca nie może być uznany za osobę niepełnosprawną w żadnym stopniu oraz że jest zdolny do pracy w swoim zawodzie, gdyż jedyne prace, których nie może wykonywać, to prace wymagające obuoczności, prace na wysokości i przy maszynach w ruchu.

Podkreślić należy, że Sąd bada prawidłowość decyzji (...) na datę jej wydania, tj. na 26.09.2016 r., a nie w dacie wydania wyroku. W razie zmiany stanu zdrowia, wnioskodawcy przysługuje prawo złożenia nowego wniosku o orzeczenie niepełnosprawności.

Odnosząc się do argumentu ochrony praw nabytych, Sąd wskazuje, że zasada ochrony praw nabytych nie ma charakteru absolutnego.

Ideą zasady praw nabytych jest zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa prawnego i umożliwienia im racjonalnego planowania przyszłych działań. Zasadą konstytucyjną jest zasada ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, a także wynikającego z tej zasady zakazu naruszania praw słuszenie nabytych. Zasada ochrony praw nabytych dotyczy zarówno praw skonkretyzowanych w określonej decyzji jak i wynikających wprost z ustawy, a także maksymalnie ukształtowanych ekspektatyw.

Konstytucyjna zasada ochrony praw nabytych nie wyklucza stanowienia regulacji ograniczających lub znoszących prawa podmiotowe. Ocena dopuszczalności wyjątków od zasady ochrony praw nabytych wymaga, jak wskazywał Trybunał Konstytucyjny, rozważenia na ile oczekiwania jednostki dotyczące ochrony praw nabytych jest usprawiedliwione, ponieważ zasada ochrony praw nabytych chroni wyłącznie oczekiwania usprawiedliwione i racjonalne. Nadto uzasadnieniem naruszenia zasady ochrony praw nabytych może być w szczególności potrzeba zapewnienia realizacji innej wartości istotnej dla systemu prawnego, choćby nie była ona wprost wyrażona w tekście przepisów konstytucyjnych (cyt. za wyrokiem TK z dnia 4 stycznia 2000 r., sygn. akt K. 18/99).

Przesłanka niepełnosprawności może ulegać zmianie na przestrzeni czasu, w zakresie ustalonego jej stopnia lub istnienia. Organ orzekający uprawniony jest do weryfikowania przyznanych uprawnień, a osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność została ustalona na stałe w poprzednim stanie prawnym, jest zobowiązana poddać się badaniom lekarskim, jeżeli są one niezbędne do ustalenia niepełnosprawności w obecnie obowiązującej ustawie o emeryturach i rentach (por. per analogiam uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 12.12.2011 r., sygn. I UZP 7/11, OSNP 2012, Nr 9-10, poz. 123, dotycząca świadczeń rentowych)

Ustawa z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U.11.127.721) przewiduje w art. 62, jaka jest moc wcześniejszych orzeczeń o inwalidztwie. Zgodnie z przepisem art. 62:

1. Osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy zostały zaliczone do jednej z grup inwalidów, są osobami niepełnosprawnymi w rozumieniu ustawy, jeżeli przed tą datą orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów nie utraciło mocy.

2. Orzeczenie o zaliczeniu do:

1) I grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

2) II grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;

3) III grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

3. Osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za niepełnosprawne, z tym że:

1) osoby, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny, traktuje się jako zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności;

2) pozostałe osoby traktuje się jako zaliczone do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Orzeczenie o niepełnosprawności wnioskodawcy wydane było jednak już pod rządami nowej ustawy z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U.11.127.721).

Ustawodawca nie przewidział niemożności wzruszenia ustalonego stopnia niepełnosprawności. Wręcz przeciwnie – w razie zmiany stanu zdrowia przewiduje się możliwość złożenia wniosku o wydanie kolejnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność.

W związku z powyższym Sąd oddalił odwołanie, działając na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W niniejszej sprawie wnioskodawca był zwolniony z mocy ustawy z ponoszenia kosztów sądowych, a wydatki ponosił w toku postępowania Skarb Państwa, co skutkowało obciążeniem tymi kosztami Skarbu Państwa jak w punkcie II wyroku.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji.